

Скідан В. В., доцент, Мительська О.В., доцент, Рудий М. С., бакалавр

Київський національний університет технологій та дизайну

ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті розглянуто проблему збереження щоденних ритуалів національної пам'яті в умовах воєнного стану та швидкоплинності сучасного життя. Проаналізовано виклик, пов'язаний із дотриманням загальнонаціональної хвилини мовчання, та запропоновано інноваційне рішення – створення мобільного застосунку «Пульс пам'яті». Основна мета проєкту полягає у трансформації спонтанного акту вшанування пам'яті на усвідомлений щоденний ритуал. Детально описано функціональну модель застосунку, що включає три основні компоненти: щоденний ритуал, освітній модуль та інструмент громадянської взаємодії. Доведено, що розроблене цифрове рішення є ефективним засобом патріотичного виховання та прикладом того, як креативні індустрії можуть сприяти розвитку культурної та освітньої свідомості суспільства.

Ключові слова: мобільний застосунок, національна пам'ять, хвилина мовчання, цифрові технології, патріотичне виховання, креативні індустрії, громадянська свідомість, культурна спадщина, інноваційні рішення.

Skidan V., Assoc. Prof., Mytelska O., Assoc. Prof., Rudyi M., bachelor

Kyiv National University of Technologies and Design

INNOVATIVE DIGITAL SOLUTIONS FOR PRESERVING NATIONAL MEMORY IN A STATE OF WAR

Abstract. The article discusses the problem of preserving daily rituals of national memory in conditions of martial law and the transience of modern life. It analyzes the challenge associated with observing a nationwide minute of silence and proposes an innovative solution the creation of a mobile application called "Pulse of Memory". The main goal of the project is to transform a spontaneous act of remembrance into a conscious daily ritual. The functional model of the application is described in detail, including three main components: a daily ritual, an educational module, and a tool for civic interaction. It has been proven that the developed digital solution is an effective means of patriotic education and an example of how creative industries can contribute to the development of cultural and educational awareness in society.

Keywords: mobile application, national memory, minute of silence, digital technologies, patriotic education, creative industries, civic awareness, cultural heritage, innovative solutions.

Вступ. В умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України надзвичайного, стратегічного значення набувають питання збереження національної пам'яті, формування історичної свідомості та виховання патріотизму як основи суспільної єдності. Культура й освіта у цей період виконують не лише роль засобів розвитку, а й виступають важливими елементами системи національної безпеки. Одним із вагомих символічних проявів єдності та вшанування пам'яті загиблих став щоденний ритуал загальнонаціональної хвилини мовчання, запроваджений Указом Президента України [1].

Однак, у сучасному світі, де темп життя надзвичайно високий, інформаційний потік перевантажений, а цифрові технології домінують у повсякденності, постає цілком закономірна проблема. Щоденні практики, що потребують усвідомленої зупинки та зосередження, дедалі частіше стикаються з браком уваги та поверховим сприйняттям. Це формує серйозний виклик для освітніх установ і креативних індустрій: необхідно шукати

інноваційні способи залучення громадськості, зокрема молоді, до комеморативних практик [2], адаптуючи їх до звичного цифрового середовища та роблячи цей процес більш інтерактивним і доступним.

Проблематика цифрової трансформації культури та збереження історичної спадщини у цифровому середовищі є об'єктом активних досліджень як українських, так і зарубіжних науковців. Зокрема, у працях [3] розглядаються питання створення цифрових архівів, віртуальних музеїв і меморіальних онлайн-проектів [4]. Використання мобільних технологій та елементів гейміфікації в освітньому процесі й патріотичному вихованні проаналізовано у роботах [5], [6]. Значну увагу приділено також впливу креативних індустрій на формування культурного наративу держави [7, 8]. Водночас, попри наявність численних досліджень у сферах цифрової спадщини та патріотичного виховання, відкритим залишається питання створення єдиного, масштабного та доступного цифрового інструменту, який би забезпечував щоденне й синхронне залучення мільйонів громадян до ритуалу вшанування пам'яті.

Більшість існуючих цифрових рішень (веб-архіви, онлайн-меморіали) є переважно пасивними сховищами інформації. Відсутній механізм, який би інтегрував хвилину мовчання у повсякденну рутину користувача смартфона, перетворюючи її з формального обов'язку на свідомий особистий та колективний ритуал. Саме ця ніша на перетині технологій, культури та освіти потребує інноваційних рішень.

Постановка завдання. Полягає у розробленні та теоретичному обґрунтуванні концепції мобільного застосунку «Пульс пам'яті», що слугує інноваційним інструментом для підтримки патріотичного виховання та формування культури щоденного вшанування пам'яті в умовах цифрового середовища.

Результати досліджень. На основі проведеного аналізу сучасних викликів та визначених завдань була створена концепція та базова архітектура мобільного застосунку «Пульс пам'яті». Цей програмний продукт виступає інноваційним рішенням на перетині креативних індустрій, освітніх технологій і соціальних ініціатив, спрямованим на трансформацію акту вшанування пам'яті з формального процесу у свідомий, щоденний цифровий ритуал.

Розробка застосунку ґрунтувалася на трьох основних принципах: простота ритуалу, єдність у дії та освітня цінність.

Перший принцип – щоденний ритуал і спільність. З метою подолання проблеми забування у швидкому темпі сучасного життя головний екран застосунку (рис. 1) реалізовано з фокусом на виконання єдиної, але значущої дії. Користувача зустрічає лічильник, який відображає реальну кількість людей, що вже вшанували пам'ять у цей день. Такий елемент гейміфікації створює відчуття єдності, підсилює емоційний зв'язок між користувачами та виступає своєрідним соціальним доказом важливості спільної дії.

Центральним елементом інтерфейсу виступає кнопка «Запалити свічку» (рис. 2). Її натискання не лише збільшує лічильник, а й активує 60-секундний таймер хвилини мовчання, під час якої відображається анімована свічка. Такий підхід забезпечує користувачу особистий і свідомий момент тиші та вшанування пам'яті, гармонійно поєднаний із цифровим простором.

Другий принцип – освітня складова. Щоб пам'ять мала усвідомлений характер, її необхідно підкріплювати знаннями. Застосунок виконує важливу пізнавальну функцію через вкладку «Календар» (рис. 3), яка виступає своєрідним цифровим щоденником новітньої історії України. Кожна дата в календарі присвячена певній події, героїчному вчинку або трагічному епізоду, пов'язаному з війною. Це не сухі факти з архівів, а лаконічні й змістовні картки, що допомагають користувачу сформулювати цілісне розуміння вартості свободи та глибше усвідомити сенс щоденного ритуалу пам'яті.

Таким чином, застосунок втілює сучасний інноваційний підхід до патріотичного виховання.

Третій принцип полягає у перетворенні емоції на дію. Почуття пам'яті та поваги природно переходить у прагнення зробити внесок і допомогти. Саме тому в архітектуру застосунку було інтегровано вкладку «Підтримка» (рис. 4), яка містить перевірений та регулярно оновлюваний перелік офіційних благодійних фондів і зборів на підтримку Збройних Сил України. Завдяки цій функції застосунок трансформується з пасивного простору пам'яті у дієвий соціальний інструмент, що дозволяє користувачам втілити свою шану у конкретну допомогу.

Джерело: авторська розробка.

Рис. 1. Інтерфейс головного екрану

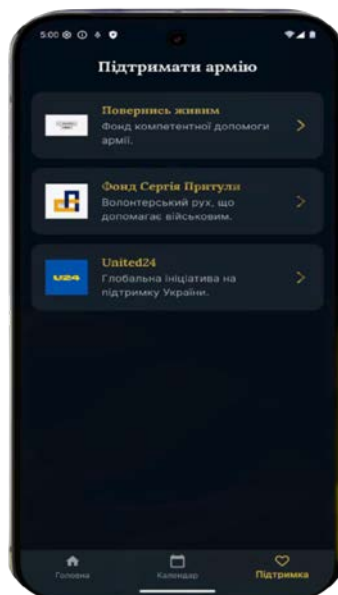
Джерело: авторська розробка.

Рис. 2. Інтерфейс екрану запалення свічки

Джерело: авторська розробка.

Рис. 3. Інтерфейс вкладки «Календар» з картками історичних подій

Джерело: авторська розробка.

Рис. 4. Інтерфейс вкладки «Підтримка» зі списком фондів

З технічного погляду, застосунок реалізовано як кросплатформне рішення, сумісне з операційними системами iOS та Android, що дозволяє охопити найширше коло користувачів.

Отже, мобільний застосунок «Пульс пам'яті» виступає цілісним цифровим продуктом, який поєднує технологічні, культурні, освітні та соціальні аспекти. Його створення є важливим внеском у розвиток креативних індустрій, спрямованих на зміцнення національної ідентичності та єдності українського суспільства в умовах воєнного й післявоєнного відновлення.

Висновок. Запропоновано інноваційний підхід до збереження та популяризації національної пам'яті в умовах воєнного стану та динамічних соціальних змін.

Аналіз проблеми дотримання загальнонаціональної хвилини мовчання засвідчив потребу у сучасних цифрових інструментах, здатних підтримувати колективну пам'ять і сприяти формуванню громадянської свідомості.

Розроблений мобільний застосунок «Пульс пам'яті» поєднує функції щоденного ритуалу, освітнього простору та платформи громадянської взаємодії, що дозволяє перетворити акт вшанування пам'яті на усвідомлену та інтерактивну традицію. Таким чином, запропоноване рішення демонструє потенціал цифрових технологій як інструментів культурного розвитку, патріотичного виховання та зміцнення національної ідентичності.

Список використаної літератури

1. Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України: Указ Президента України від 16.03.2022 № 143/2022. *Офіційний вебпортал парламенту України*. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143/2022>.
2. Таран О. Громадянські практики вшанування загиблих – нові форми міської комеморації в умовах російсько-української війни. *Народна творчість та етнологія*. 2023. № 1 (397). С 36–47. URL: <https://nte.etnolog.org.ua/2023-rik/1/2688-z-istorii-ta-teorii-nauky/5436-hromadianski-praktyky-vshanuvannia-zahyblykh-novi-formy-miskoi-komemoratsii-v-umovakh-rosiisko-ukrainskoi-viiny>.
3. Менська О. Цифровізація як ефективний спосіб збереження історико-культурної спадщини: міжнародне та національне нормативно-правове забезпечення. *Věda a perspektivy*. 2024. № 2 (33). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/9213>.
4. Кузнецова Л., Кушнарьов І. Віртуальні музеї України як засоби збереження історичної пам'яті в умовах війни. *Питання культурології*. 2024. № 43. С. 142–155. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.43.2024.303042>.
5. Blazhko, L., Rassokha, I., & Rendiuk, S. (2020). Use of mobile applications in the learning process. *The sources of pedagogical skills*, (26), P. 18–21. <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.26.227421>.
6. Толочко С. В., Маценко Л. М. Гейміфікація у реалізації технології єдності фізичного і військово-патріотичного виховання здобувачів освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2025. № 2. С. 165–175. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2025-2-22>.
7. Безугла Л., Лазакович І. Креативні індустрії та креативна економіка: досвід України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-30>.
8. Чупрінова Н. Ю., Севрук І. І., Соколовська Ю. В. Історична пам'ять та національна ідентичність в умовах російсько-української війни (2014–2024 рр.). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2024. Том 35 (74) № 3. С. 95–99. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/3.15>.